

สสค.

ส่ง : กลค.

รับที่ : ๘8935/66

4 ต.ค. 2566 เวลา 11.15 น.

ด่วนที่สุด

ที่ ผผ ๑๓๐๑/๒๕๖๔

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒ ๙ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรีกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด ๕
หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัย
ของรถรับ-ส่งนักเรียน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทสรุปผู้บริหาร เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน จำนวน ๗ แผ่น
๒. รายงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน
ตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน จำนวน ๔๕ แผ่น

สืบเนื่องจากอุบัติเหตุที่เกิดจากรถรับ-ส่งนักเรียนมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูล
การเฝ้าระวังของศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนนและเครือข่ายองค์กรของผู้บริโภคพบว่า
ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีอุบัติเหตุทางถนนและความไม่ปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนมากถึง ๓๐ ครั้ง
มีผู้ได้รับบาดเจ็บ จำนวน ๒๗๔ ราย มีผู้เสียชีวิต จำนวน ๒ ราย และปัญหาการลืมนักเรียนไว้ในรถรับ-ส่ง
นักเรียน โดยที่ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการควบคุมตลอดจน
แนวทาง หรือมีมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน แม้ว่ารัฐได้ออกนโยบายและมาตรการ
ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนและแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐
โดยศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนได้จัดทำโครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกันและ
ลดอุบัติเหตุทางถนน พร้อมมอบนโยบายเกี่ยวกับกลไกด้านความปลอดภัยทางถนนทั้งในระดับนโยบายและใน
ระดับจังหวัด แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนนั้น ภาครัฐยังไม่ได้
ตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง ทั้งนี้ แม้จะมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ในการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนอยู่หลายฉบับ แต่ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลัก

/ ในการ...

ในการกำหนดนโยบายที่เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบรดับ-ส่งนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเป็นเหตุให้
การเกิดอุบัติเหตุของรดับ-ส่งนักเรียน และเหตุการณ์ลี้มเด็กไว้ในรดับ-ส่งนักเรียนยังคงเกิดขึ้นซ้ำ ๆ
โดยปัญหาสำคัญที่เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ นั้น ส่วนใหญ่มาจากสภาพตัวรถที่ชำรุดทรุดโทรม
ขาดการตรวจสภาพอย่างต่อเนื่อง และรดับ-ส่งนักเรียนจำนวนมากไม่ได้ขออนุญาตจากกรมการขนส่งทางบก
เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นรดับ-ส่งนักเรียน เนื่องจากเงื่อนไขการจดทะเบียนของกรมการขนส่งทางบกนั้น รดับ-ส่ง
นักเรียนจะต้องได้รับการรับรองจากโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกภาคการศึกษา ทั้งนี้ จากข้อมูลของ
กรมการขนส่งทางบกพบว่า จำนวนรถยนต์ส่วนบุคคลและรถยนต์สาธารณะที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เป็นรดับ-ส่ง
นักเรียนทั่วประเทศมีจำนวนเพียง ๓,๓๔๒ คัน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖) ปัญหาดังกล่าว
สะท้อนให้เห็นว่ามาตรการด้านความปลอดภัยของรดับ-ส่งนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ปัจจุบันไม่มี
ข้อมูลจำนวนรดับ-ส่งนักเรียนที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด ทำให้ไม่สามารถจัดทำ
ฐานข้อมูลจำนวนรดับ-ส่งนักเรียนที่แท้จริงได้ และไม่มีระบบการบริหารจัดการและขาดการติดตามกำกับ
ที่มีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการรับรู้ข้อมูล ขาดการรับรู้ข้อมูลสถานการณ์เสี่ยง
และขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมกำกับดูแลความปลอดภัยของนักเรียนรวมถึงบุคลากรครู
ของโรงเรียนและผู้ขับรดับ-ส่งนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการระบบรดับ-ส่งนักเรียน
ให้มีความปลอดภัย ตลอดจนการเชื่อมต่อข้อมูลของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า โรงเรียนแต่ละ
แห่งมีระบบการรวบรวมข้อมูลนักเรียนและรดับ-ส่งนักเรียนที่แตกต่างกันตามความพร้อมของแต่ละโรงเรียน
และไม่มีระบบบริหารจัดการข้อมูลร่วมกันระหว่างโรงเรียน สำนักงานขนส่งจังหวัด เพื่อใช้ในการประเมินผล
ขาดการบูรณาการเป้าหมายร่วมกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและยังไม่มีมาตรการด้านความปลอดภัย
ของรดับ-ส่งนักเรียน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๓๐ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกอบมาตรา ๒๒ (๓) และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ พิจารณาความถูกต้องครบถ้วนของการปฏิบัติหน้าที่ของ
หน่วยงานของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
พร้อมทั้งปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันแล้ว มีความเห็นโดยสรุปว่า ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมาย
อย่างเคร่งครัด และมาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียน
จนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและ
พัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริม
และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการ
ให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ

จัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล และในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตนนั้น อย่างไรก็ตาม การให้นักเรียนได้เข้าถึงสิทธิความเสมอภาคด้านการศึกษาและความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายถือเป็นอีกหนึ่งภารกิจของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการดูแลคุ้มครองเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยและการให้เด็กได้รับการศึกษาบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๓๐ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกอบมาตรา ๒๒ (๓) และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ เสนอรายงานการแสวงหาข้อเท็จจริงกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ เสนอรายงาน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) โดยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) เห็นควรกำหนดให้มีมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน เป็นอีกประเด็นหนึ่งของนโยบายระดับชาติ และจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันภายใต้กลไกคณะอนุกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนของแต่ละจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางจัดทำแผนความปลอดภัย และการแก้ไขกฎระเบียบการพัฒนาาระบบจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ภายใต้แผนความปลอดภัยทางถนนของทุกจังหวัด และกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์หรือคณะทำงานด้านความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด พิจารณาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและมาตรฐานความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียน มีหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ กำกับดูแล และให้คำแนะนำ การจัดทำมาตรการความปลอดภัยทางถนนในกลุ่มเด็กและเยาวชน และความปลอดภัยในการเดินทางด้วยรถรับ-ส่งนักเรียน เผื่อระวังความเสี่ยงเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ ข้อมูลอุบัติเหตุ สนับสนุนการออกมาตรการนโยบายระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของเครือข่าย โดยกำหนดให้มีโครงสร้างการทำงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อบูรณาการจัดทำแผนความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด สนับสนุนการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียน รวมถึงด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ให้การสนับสนุนในการดำเนินโครงการให้คำปรึกษาเชิงวิชาการ จัดประชุมกำกับติดตามการทำงาน กำหนดให้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดมีคณะทำงานด้านความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด และต้องมีการกำหนดวาระการรายงานต่อเนื่อง โดยมีโครงสร้างที่เน้นการมีส่วนร่วมของคนทำงานที่ประกอบด้วย หน่วยงานท้องถิ่น นักวิชาการ ผู้ประกอบการ เป็นต้น

๒) เห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยเน้นย้ำ และทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดให้การจัดการรถรับ-ส่งนักเรียน สำหรับเด็กนักเรียนยากจนและด้อยโอกาสให้สามารถ

เข้าถึงการเดินทางไปโรงเรียนได้อย่างปลอดภัย เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

๒. ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

๒.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

๑) เสนอให้กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้โรงเรียนมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลรถรับ-ส่งนักเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายสั่งการให้โรงเรียนกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานเรื่อง ความปลอดภัยการเดินทางของนักเรียนโดยเฉพาะรถรับ-ส่งนักเรียนโดยใช้ต้นแบบที่สามารถสร้างการเรียนรู้เพื่อขยายผล โดยโรงเรียนหรือสถานศึกษาควรมีการจัดทำทะเบียนข้อมูลรถรับ-ส่งนักเรียนในแต่ละคัน มีการจัดทำฐานทะเบียนข้อมูลที่ประกอบด้วย การจัดทำประวัติผู้ขับขี่รถรับ-ส่งนักเรียน ชื่อคนขับ เลขทะเบียนรถ รายการเส้นทางการเดินทาง รายชื่อนักเรียนประจำรถ จำนวนเด็กนักเรียนที่โดยสาร ชื่อผู้ควบคุมรถ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นระบบฐานข้อมูลสำหรับการเดินทางมาโรงเรียนโดยรถรับ-ส่งนักเรียนที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างขนส่งจังหวัด โรงเรียน และผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียน โดยกำหนดรูปแบบรถรับ-ส่งนักเรียนที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ กำหนดตัวชี้วัดและการประเมินโรงเรียนเกี่ยวกับการเดินทางไป-กลับโรงเรียนที่ปลอดภัย และจัดทำคู่มือหรือแผนการดำเนินงานด้านการจัดการรถรับ-ส่งนักเรียน พร้อมทั้งทบทวนและแก้ไขระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อกำหนดให้โรงเรียนมีหน้าที่ดูแลและกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนที่ปลอดภัย และบรรจุแผนงานจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของโรงเรียนหรือสถานศึกษา การประเมินและติดตามผลเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ด้านนโยบายเพิ่มมาตรการกำกับกรณีโรงเรียนหรือสถานศึกษาละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ อันนำมาซึ่งความไม่ปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียน

๒) เห็นควรกำหนดมาตรการให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่ง มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบและกำกับดูแลมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ในประเด็นการออกหนังสือรับรองการเป็นรถรับ-ส่งนักเรียน และการจัดทำแผนงานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนตลอดภาคการศึกษา และกำหนดให้โรงเรียนสร้างเครือข่ายรถรับ-ส่งนักเรียนหรือด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ๓ ภาคี ระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง และชมรมผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียนในพื้นที่

๓) เห็นควรให้กระทรวงศึกษาธิการพัฒนาหลักสูตร ชุดความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัยให้กับบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีองค์ความรู้ หลักวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องในการรับผิดชอบดูแลการจัดการความปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียนด้วยรถรับ-ส่งนักเรียน

๔) เห็นควรให้กระทรวงศึกษาธิการประสานขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานงบประมาณ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นค่าเดินทาง (รถรับ-ส่งนักเรียน) ให้กับนักเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากไร้เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาให้กับ นักเรียนทุกคนให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับและเข้าถึง การศึกษาอย่างทั่วถึง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชนซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์ ทั้งนี้ ในระหว่าง การพิจารณาดำเนินการจัดสรรงบประมาณดังกล่าว เห็นควรให้โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงาน การส่งเสริมการศึกษาเอกชน และกรุงเทพมหานครสามารถขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาโรงเรียน สำหรับเด็กยากไร้ได้จากสำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อให้เด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนเงินและค่าใช้จ่ายให้แก่เด็กยากไร้ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือด้อยโอกาส เพื่อเป็นมาตรการป้องกันการหลุดออกจากระบบการศึกษา

๕) กำหนดให้ความปลอดภัยของนักเรียนในการเดินทางด้วยรถรับ-ส่งนักเรียนเป็น วาระของกระทรวงศึกษาธิการและของทุกโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นจุดจัดการเครือข่ายรถรับ-ส่ง นักเรียน และแต่งตั้งครูงานกิจการนักเรียน ทำหน้าที่เป็นครูที่ดูแลรถรับ-ส่งนักเรียน จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ คน และกำหนดให้รูปแบบเครือข่ายรถรับ-ส่งนักเรียน เป็นภารกิจหนึ่งของงานกิจการนักเรียน

๒.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงคมนาคม โดยกรมการขนส่งทางบก

๑) กรมการขนส่งทางบกควรกำหนดมาตรการหรือแนวทางสนับสนุนเพื่อเสริมสร้าง แรงจูงใจให้กับผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนนำรถเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลผ่านการขึ้นทะเบียนขอใบอนุญาตการใช้ รถรับ-ส่งนักเรียน เช่น การสนับสนุนเงินกู้ระยะยาวแบบดอกเบี้ยต่ำเพื่อปรับปรุงสภาพรถ สิทธิลดหย่อนภาษี ประจําปี จัดทำประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และจัดทำประกันภาคสมัครใจแบบคนละครั้ง เป็นต้น เพื่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยให้กับรถรับ-ส่งนักเรียนอย่างเป็นระบบและ การบริหารจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) กรมการขนส่งทางบก พิจารณาทบทวนกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันให้มี ความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และเป็นปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนสำหรับการรับ-ส่งนักเรียน ขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อแก้ไขปัญหาให้สอดคล้อง เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน และกรมการขนส่งทางบก ควรพิจารณาทบทวน กำหนดประเภทใบอนุญาตขับรถยนต์รถรับ-ส่งนักเรียนเป็นการเฉพาะเพื่อให้มีมาตรฐานและ แตกต่างจากใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคล หรือใบอนุญาตขับรถโดยสารสาธารณะประเภทอื่น ๆ เนื่องจาก ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนเป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะความชำนาญในการขับขี่ การระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัย มากกว่าปกติ ด้านความพร้อมของผู้ขับขี่ ด้านสุขภาพและโรคประจำตัว ตลอดจนการควบคุม กำกับติดตามดูแล ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน ควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนเป็นการเฉพาะเจาะจง เพื่อใช้บังคับในเรื่องมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน

๓) กรมการขนส่งทางบกควรส่งเสริม สนับสนุนให้สำนักงานขนส่งในแต่ละจังหวัด จัดโครงการอบรมเสริมสร้างความรู้ และสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง และเห็นควรให้สำนักงานขนส่งจังหวัดทุกแห่งให้ความสำคัญและจัดโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยกับผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนของแต่ละจังหวัด เพื่อสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยสูงสุดและมีระบบการตรวจสอบที่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรกำหนดแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับส่งนักเรียนให้มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการขออนุญาตใช้รถยนต์ส่วนบุคคลรับ-ส่งนักเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ สำนักงานขนส่งจังหวัดควรจัดให้มีการอบรมผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้รถเพื่อการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้รถเพื่อการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมในการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเพื่อการรับส่งนักเรียนได้อย่างมีมาตรฐานและมีความปลอดภัย เพื่อเสริมสร้าง และเกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับการขับข้อย่างปลอดภัย รวมทั้งสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการดูแลนักเรียนได้อย่างถูกต้อง อีกทั้ง ยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตใช้รถยนต์ส่วนบุคคลมาทำการรับจ้างรับส่งนักเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทั้งนี้โครงการดังกล่าวควรมีการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน เป็นต้น

๔) การจัดทำฐานข้อมูลรถรับ-ส่งนักเรียน พัฒนารูปแบบ วิธีการจัดเก็บข้อมูล และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานขนส่งจังหวัดให้เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกันเพื่อการส่งต่อและประมวลผลข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเหมาะสมทันต่อการใช้งาน ตลอดจนกำกับดูแลติดตามการจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนของกรมการขนส่งทางบกและสำนักงานขนส่งจังหวัดอย่างใกล้ชิดและกำหนดเป็นคำสั่งหรือนโยบาย ให้ออกระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบของเครือข่ายรถรับ-ส่งนักเรียน กรณีเกิดอุบัติเหตุรถรับ-ส่งนักเรียนทุกกรณีต้องมีการสอบสวนเชิงลึกเพื่อหาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ โดยให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของกรมการขนส่งทางบก และผู้ทรงคุณวุฒิด้านอุบัติเหตุเพื่อหาข้อสรุปและวางแนวทางป้องกัน ไม่ให้เกิดซ้ำอย่างเป็นระบบ

๕) การออกหนังสือรับรองของโรงเรียนและสถานศึกษากำหนดให้ ผู้ขออนุญาตขับรถรับ-ส่งนักเรียนต้องขอหนังสือรับรองจากโรงเรียนหรือสถานศึกษา โดยกำหนดให้หนังสือรับรองมีผลบังคับใช้ได้ ๑ ภาคการศึกษา ซึ่งผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนเห็นว่า เป็นการเพิ่มเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ดังนั้น จึงเห็นควรปรับแก้ไขเป็นอนุญาตครั้งละ ๑ ปีการศึกษา และกำหนดให้อำนาจหน้าที่แก่โรงเรียนและสถานศึกษาในการออกหนังสือรับรองหรือไม่ออกหนังสือรับรองการเป็นรถรับ-ส่งนักเรียนได้ด้วยตนเอง และกำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบและกำกับดูแลรถรับ-ส่งนักเรียนได้โดยตรง

๒.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณด้านการเดินทางและบริหารจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมความปลอดภัยในการเดินทางมาเรียนของเด็กและเยาวชน เด็กด้อยโอกาส เปิดโอกาสให้สามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคูณภาพชีวิตเด็ก เพื่อมาตรฐานความปลอดภัยสูงสุดของนักเรียนที่ใช้บริการรถรับ-ส่งนักเรียน ให้สามารถเข้าถึงการเดินทางระหว่างบ้านและโรงเรียนได้อย่างปลอดภัย ตลอดจนปรับปรุงระเบียบ ข้อกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับบริบทในแต่ละพื้นที่ และจัดทำฐานข้อมูลและการจัดเก็บฐานข้อมูลกลางเพื่อให้ทุกหน่วยงานมีข้อมูลสำหรับการติดตาม นำมาหารือแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เสนอแนะให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในด้านความปลอดภัยเชิงป้องกันให้การเดินทางไปโรงเรียนโดยรถรับ-ส่งนักเรียน และเสริมสร้างให้เกิดระบบบริหารจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนอัจฉริยะต้นแบบที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน ผู้ปกครอง พร้อมทั้งพัฒนาให้เกิดระบบฐานข้อมูลในการเชื่อมต่อการบูรณาการของการรับ-ส่งนักเรียนในพื้นที่ที่สำคัญตามโครงการ Smart School Bus ซึ่งสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลอยู่ระหว่างโครงการนำร่อง ทั้งนี้ หากระบบ Smart School Bus มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนจะทำให้เกิดระบบ Big Data Platform และ Smart School Bus Intelligent Operation Center ในแต่ละพื้นที่ โดยให้สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินโครงการ Smart School Bus และขับเคลื่อนโครงการให้สัมฤทธิ์ผลเพื่อให้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้รับการพัฒนาสามารถนำมาใช้เป็นมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนได้มีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหาการล้นเด็กไว้ในรถได้ ตามเจตนารมณ์ในการพัฒนาระบบเพื่อยกระดับความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนในประเทศไทยได้อย่างแท้จริง

๓. ข้อเสนอแนะด้านการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) เสนอแนะให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมภายใต้กลไกคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการศูนย์อำนวยความสะดวกความปลอดภัยทางถนน โดยมีองค์ประกอบของสภาองค์กรของผู้บริโภค ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน และแผนงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุจราจรระดับจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางจัดทำแผนความปลอดภัยและการแก้ไขกฎระเบียบการพัฒนาระบบจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

๒) เสนอแนะให้ศูนย์อำนวยความสะดวกความปลอดภัยทางถนนจังหวัดทุกจังหวัดกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์หรือคณะทำงานด้านความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด โดยกำหนดให้มีโครงสร้างการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่ประกอบด้วย สภาองค์กรของผู้บริโภค เครือข่ายองค์กรผู้บริโภค หน่วยงานท้องถิ่น และเครือข่ายนักวิชาการ เพื่อบูรณาการจัดทำแผนความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด

/ ๓) เสนอแนะ...

๓) เสนอแนะให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงคมนาคม โดยกรมการขนส่งทางบก กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนการสร้างภาคีเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน สภาองค์กรของผู้บริโภคเพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือ และสนับสนุนหลักเกณฑ์การจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัยทั้งระบบในทุกขั้นตอน การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพรับส่งนักเรียนและจิตบริการ รวมถึงการจัดบริการตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของตัวรถ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้บริการรถรับ-ส่งนักเรียน ตลอดจนลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของผู้ประกอบอาชีพรับส่งนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างระบบการเดินทางที่ปลอดภัยให้กับนักเรียนทุกคน เพื่อสนับสนุนหลักเกณฑ์การจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียน

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต)

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักตรวจสอบหน้าที่ของรัฐ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๙๓๗๗

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๓๗๔

www.ombudsman.go.th